

Makói Független Ujság

POLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLNE.

Alapította:

DR. KISS PÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:

Fél évre 7 korona | Egy óra 1 K 20 f

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:

Fél évre 14 korona | Egy óra 2 K 40 f

Makó — Jeruzsálemről

messze esik, de messze esik nemcsak ettől a keleti várostól, hanem Miskolc városától is, amelyik város itt Magyarországon van, s ahol a közélet nagy kérdését a lakosság javára s közmelegedésére oldották meg.

Az országgyűlésen meg is dicserítették érte Miskolc városát, s bizony ez a dicseret egyszersmind korholása s jogos megfedése volt a többi magyar városnak, köztük Makónak.

A „Makói Független Ujság” már több ízben rámutatott arra, hogy a közélet zavaraitalan ellátása Makón biztosítva nincs s ma holnap olyan viszonyok lesznek, hogy egyebet ne említsünk, a piacra nem fogunk kapni semmit, főképp tejhez nem fog jutni Makó város közönsége.

Makón már most is van tejhiány, de katasztrófálisan csak egy-két hónap múlva lesz érezhető, vagyis akkor, midőn a segítség lehetőségétől ép oly távol leszünk, mint Jeruzsálemről.

Makó város közönsége az alábbi sorokból megláthatja, hogy hogyan is áll ez a dolog Miskolcon, hogy gondolkodott Miskolc város a közönségének tejjelátásáról s gyermekeinek egyedül legfontosabb táplálékáról. Miskolcon a városi tejszövetés üzeme, a múlt év július 1 én létesült és hogy milyen közérdeket szolgál, erre nézve szolgáljon a következő fevilágosítás.

A városi tejszövetés forgalma bizonyítja mindennek felett annak közérdekű szükségét. Naponta 60 hektóliter, azaz 6000 liter tejet, 200 kilogramm vajot hoznak közforgalomba. Egy tejes vasuti kocsi rakomány tejjel érkezik körülbelül 300 kannában mindennap oda. A város által naponta eladott tejmennyiségből átlagos számítás szerint körülbelül 65—70000 adag kávé készülhet. Ebből láthatjuk, hogy milyen fontos a lakosság tejjelátása szempontjából a városnak ez a vállalkozása is. Különösen fontos a gyermek és közegészségügy tekintetében, mert hiszen orvosilag igazolva van, hogy a gyermekbetegségek erősebben terjednek az olyan helyeken, ahol tejhiány van.

Makón bizony még csirájában sincs meg a tejhiányra való segítség eszméje, pedig nem is oly messze vagyunk ettől.

Makó tejhiányán igen könnyen lehetne segíteni s pedig úgy, ha

Makó városa Glattfelder Gyula dr. esanádi püspökhöz fordulva rámutatna arra a nagy veszedelemre, amely a fokozódó tejhiány folytán fenyegeti közéletét, megkérné, hogy lelvi gazdaságában tehenészetet létesítsen s annak tejjelátását bocsássa a város által felállítandó városi tejszövetés céljaira.

A esanádi püspökség jószágigazgatója Rosztóczy Ferenc ur már évekkor ezelőtt, még a boldog békeidőben foglalkozott e kérdéssel, hogy a lelvi gazdaságban tehenészetet létesít melyek tejjelátását Makón értékesítik. Akkoriban abban maradt ez a helyes terv, Ma azonban Makó város közönségének egyetemes érdeke, hogy mielőbb valóra váljék.

Makó város gyermekeinek, jövő nemzedékének nagy érdeke, hogy hozzájusson legfontosabb táplálékához, olyan parancsoló szükségesség ez, hogy ezt semmi módon nem lehet halasztani.

A esanádi püspök jó szívével, nemes lelkével, helyes szociális érzékét ismerjük. Bizton hisszük, hogy akkor miután egy város közéletének ilyen nagyfontosságú kérdéséről van szó, segítségére siet a városnak, annál inkább is, mert ez a gazdaságra nézve is hasznos hajtó dolog.

Makó város családapáinak és gyermekeinek nevében beszélünk miután sürgetjük a tejhiányra való segítség dolgát, addig míg nem késő, mert az e téren való hanyagság, vagy közöny, rettenetesen megbosszulhatja magát.

A politika hírei

Apponyi beszéde. — Holnap befejezik a vitát. — Az utolsó interpellációk

Makó, február 19.

A magyar-horvát kiscimert ma egy órában belől megszavazta a képviselőház. Az ellenzéki közjogi aggodalmait Apponyi Albert gróf fejtette ki nagyszabású, klasszikus magasságon mező beszédében. Tisza István gróf válasza után felszólalt Polónyi Géza is.

Mihelyt a címerkérdést elintézték, nyomban elővették ismét a miniszterelnöki jelentéseket. A drágasági vitához ellenzéki részről négyen szólottak hozzá: Gedeon Aladár, aki a mezőgazdasági érdekek szempontjából érdekes beszédet mondott, Novák János, a ki gazdák képviselője, akinek okos

ötletei mindig megérdemlik a figyelmet és nagy tetszéssel fogadta az ellenzék Pozsgay Miklóst is, akinek felelőalásában nemcsak erő, de érték is volt. Utoljára maradt Batthyány Tivadar gróf, a mai drágasági vitának kétségtelesen legkiemelkedőbb szónoka, aki nagyarányu beszédében jóformán minden időszerű kérdésre kitért a börtöntől a szabonacsempészetig s a rokkantaktól a hadsereszállítóig.

Holnap folytatják a vitát, aztán szerdái nem lesz ülés. Még három szónok van hátra. Károlyi József gróf, Mandorff Géza báró és Huszar Károly. Annára biztosra veszik, hogy szombaton befejezik a munkát, hogy a főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága hétfői ülésének munkarendjébe a címeren kívül már a miniszterelnök jelentéseit is felvette.

Ezek szerint még csak egy érdekes ülés lesz a képviselőház-

nak: jövő szerdán, amikor interpellációt terjesztenek elő. Egyelőre csak Polónyi Géza jegyzett be interpellációt. Egyszerűen csak így: „A drágaság tárgyában”. Az ujságírók előtt már bőbeszédűbb volt és elmondotta, hogy ma utolsó beszédét pótolja majd ki néhány szenzációs adattal és beszélni fog a főváros közéleti viszonyairól is.

Nagy feltűnést keltett Kelemen Béla interpellációja, amelynek ez volt a rideg szövege: „Csehországi katonák szegedi viselkedése tárgyában”. Amikor híre futott interpellációjának előbb Beöthy Pál, a képviselőház elnöke kereste fel, majd Tisza István gróf miniszterelnök s a megbeszélés eredménye az volt, hogy Kelemen törülte interpellációját, miután biztosított nyert arra nézve, hogy a példás megtorlás nem fog elmaradni.

Olasz repülők kudarca

Höfer jelentése

B u d a p e s t, febr. 19.

Orosz és délkeleti hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

A tiroli harcra ellenség tűzvérsége Fontanade községet a Judikariákban és a Col di Lana szakaszt tartotta tűz alatt a Sugana területen az olaszoknak egy Acolora (Aorgotól északnyugatra) intézett támadását visszautasítottuk. Karinthiai határvidéken Ugoritz község a tenger mellékén a Mrzli vrh és a Monte San Michele élénk tűz alatt áll. Egy olasz repülőrajnak tegnapi Laibach ellen intézett vállalkozása siralmas befolyású volt. Repülőjárművek legnagyobb része már harcra való visszaterésre kényszerült. Három elérte Laibachot és egy ottani kórház közelében és a környék több községére eredmény nélkül bombákat dobott. Visszatérés alkalmával repülőink az olasz repülőket megtámadták és egy Caprom nagy harci repülő, arművet leszállásra kényszerítettük. Höfer.

B e r l i n, febr. 19.

Nagy főhadiszállás jelenti;

Nyugati hadszíntér:

Iperntől délkeletre csapataink az erős tüzeléssel előkészített angol támadást tegnap is megghusították Arrastól északra és északkeltre eső szakaszon aknavető és kézigránát harcok voltak. Megszállottunk egy általunk robbantott tölcért az

— Negyven lovat kaptak a makói gazdák. A honvédelmi miniszter ma leiratban arról értesítette Galambos Ignác dr. polgármestert, hogy a makói gazdák részére 40 drb. egészséges munta-bíró lovat engedélyezett. A negyven ló azon gazdák között lesz kiosztva, akik munkaerő s igaerő dolgában megvannak szorulva. A lovakért Pákh Kálmán gazdasági tanácsosnál kell jelentkezni, aki számba veszi a jelentkezőket s a legméltányosabban fog eljárni a kiosztás körül. Ha a lovak megérkeznek, jelezni fogjuk lapunkban.

— Ujjáépítik a Pataky-féle malom. Örömmel adunk hírt arról, hogy a Pataky-féle malom a régi helyén, teljesen ujjáépítik. Az építkezésre vonatkozólag a telep- engedélyezési eljárás február hó 25-én fog megtartatni, s erre az érdekelteket s szomszédokat a hatóság meghívta. Az építendő új malom tervét az iparhatóságnál meglehet tekinteni. Az új malom-építés közgazdaságunk szempontjából igen figyelemreméltó esemény s a makói közönség is örömmel üdvözli legrégebb s legjobb hírt vámmalmának ujjáépítését.

— A Makói Takarékpénztár részvénytársasághoz a hadikölcsönkötvények megérkeztek és átvehetők.

— Anyakönyvi bírek. Házasságot kötöttek: Szabó István Kocsás E. el.

— Trikolor film. Ez a címe annak a pompás moziképnek, amely az Uránia vasárnapi programjának fénypontja. A magyar film ipar remese ez a pompás kép, amelyen a legkitűnőbb magyar színészek jelennek meg. Goron, Hadák Anna, Zilahy Gyula, a volt makói színigazgató s többiek. — A kitűnő képet nagyszerű műsor keretébe illesztette be az igazgatóság.

Egy apa kegyetlenkedése

Félholtra kinozta gyermekeit
Makó, február 19.

A Kistúvaros-utca 6. számú házban lakik Papp Ferenc Ganzgyári munkás feleségével és két gyermekével. Pénteken délelőtt a ház előtt posztoló rendőrhöz sirva odament Papp nyole esztendő Féri fia és elmondta, hogy apja nővérét, a tizenkétéves Erzsikét agyba-főbe verte, cukorspárgával guzsa kötötte, úgy, hogy alólán fekszik lakásukon. Elmondta a kis fiu, hogy pénteken az apja, mert nem szépen írta le a leckéjét, becsukta a szobába. Ki akart szokni az ablakon, amely véletlenül kitért. Mikor hazajött az iskolából nővére, elhatározták, hogy közösen vállalják az ablaktörést.

Az apa a fiut kékre-zöldre verte a betört ablakért, Erzsikét pedig kikötötte. Éjszaka anyjuk egy párnát tett a szenvedő kis lány alá, de apjuk felébredt s most már az asztal lábához kötötte gyermekét.

A rendőr feljelentésére a főkapitányságon a rendőrorvos megvizsgálta Papp Erzsikét. Megállapították, hogy teste tele van vér-aláfutásokkal zuzódásokkal. A két gyereket a menhelyen helyezték el, a lelketlen apát pedig őrizet alá helyezték.

Makói Uránia Színház

Február 20-án, vasárnap délután 4 és este 8 és fél órakor:

Trikolor film

III. rész.

Tulyu és Tolyo

Kacagató.

Kitűnő megélesztő műsor!

Helyárák a rendesek.

Kévekötes aratógépek

manillazeinokkal,

fukaszalógépek, lógereblyék, ten-geri ültető gépek, eke kapák,

mérlegek, vízmentes ponyvák, gépolaj és mindennemű gazdasági gépek és felszerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők G L Ü C K S A M U cégnél Makón.

A fogak hófehérségét, tisztaságát csak úgy érhetjük el, ha állandóan használjuk a ki-próbált és jónak bizonyult valódi **Ideál-fogkrémet**. A szájnak és fogaknak kellemelenségeit és számtalan betegségét megszünteti Kudar-féle

antiseptikus és aromatikus fog- és szájviz.

A kéznek finomságát, bársonyszerűségét rövid idő múlva elérhetjük, ha az IDEÁL-kézfinomítót használjuk. Az arcon levő pattanásokat foltokat eltávolíthatjuk, ha okszerű kezelés mellett az IDEÁL-arcfenőcsőt használjuk. Végül az arcnak üdeségét, szépségét, fiatal-ságát csak úgy érhetjük el, ha

Ideál-krémet, Ideál-tejet, Ideál-tejkrémet, Ideál-poudert, Ideál-szappant

használunk. Mindezen kitűnő készítmények törvényes védjeggyel vannak ellátva és

KUDAR LAJOS újvárosi gyógyszer-tárában szerezhetők be. — Telefonszám 68.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(1115)

114. fejezet.

Berta kisasszony.

— Tehát ebben állapotunk meg! válaszolt Pétsy. Bizony kár is volna tanulmányaidat felbeszakítani.

Misi eltávozott. Pétsy ravaszul mosolygott maga elé.

— A fickó azt hitte, hogy nagy esetpaté lesz ebből. De biz én kifogtam rajta és lefegyvereztem őt. Miután nem elleneztem házasságát, ennél fogva alighanem gondolkodni fog felőle. Bertával azonban másképp fogok bánni. Becsengette a komornát s annak meghagyta, hogy küldje hozzá Berta kisasszonyt.

Es csakhamar megjelent! Szemén könnyek nyomai látszottak s általában igen levertnek mutatatta magát.

— Nagyságos ur! kezdé, tudtára kívánom adni, hogy házában tovább nem maradhatok!

— Ah, bravó! kiáltott fel Pétsy ur. Szinte a számból vette ki ezeket a szöveget. Annál jobb, hogy erre önkényi rájött, legalább megszabadított engem egy kellemetlen feladattól. Kegyed tehát távozni akar?

— Feltétlenül, nagyságos ur!

— És mikor?

— Már holnap, ha megengedi.

— Sőt én óhajtom, hogy még ma menjen, lehetőleg tüstént! Próbáld rögtön kikapja... hova akar menni?

— Velencsére! De rögtön nem mehetnék, mert még nem is csomagoltam!

— Azt csak bizza reánk! Holmiját utána küldöm. Szálljon az „Adria” fogadóba, ott biztosan megkapja.

Berta nem ellenkezett. Fejét lehorgasztva úgy tett, mintha könnyeit akarná elrejtteni.

Pétsy egy percig meglöpetve nézett rá.

— Hát ha csakugyan tisztességes ez a leány? gondolta magában.

De az öröklött büszkeség csakhamar felébredt benne. Irasztalának fiókjából kivett egy c. omó bankjegyet s átnyújtotta Bertának.

— Azonnal itt lesz a kocsi, mely kegyedet ki fogja vinni a vasúthoz. Nehogy pedig ez rossz színben tűnjék a világ előtt, megteszem azt is, hogy kikísérem a vasúthoz.

Folyt. köv.

Egy

kisasszony

azonnal felvételik
IRITZ SÁMUEL özv.
cégnél.

POOR ENDRE

gyógyászati kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ar-
falmasztó szer, szappán, májfél,
arc- és kézfehérítő és min-
dentudó bőrtisztítószer ellen

Vilma hajpor, Vilma szappán és hajfűtő szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.

Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappán 70 fill. Hajfűtő 1 ko-

rona. Gyógyászati kapható Makón.

Hirdetmény.

Nagyméltóságú dr. NÁVAY LAJOS tulajdonát képező, Földeák község fő erén fekvő belsőség 300 négyszög öles parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

RÉVÉSZ OSZKÁR

jegyző, megbízott.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyon.

Mérleg-számla 1915. évről.

Tétel.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár-álladék			679.353	31	Alaptőke :				
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék			785.813	08	10000 drb 400 kor. részvény- ben			4.000.000	
Váltó-tárca álladék			13.286.923	43	Tartalékalapok :				
Folyószámlai adóskok : értékpapirokkal és jelzálogbiz- tosítékkal fedezve	7.960	518	05		Általános tartalékalap	2.700.404			
részvénytársaságoknál és szö- vetkezéseknél fedezet mellett törvényhatósági rövid lejáratu kölcsonók	1.600.722				Árfolyamkülönbözeti tartalék- alap	200.000			
Jelzálog-kölcsonók			1.227.996	76	Ingatlan értékkülönbözeti tar- talékalap	100.000			
Előlegek értékpapirokra			10.789.236	81	Tisztviselők és szolgák nyug- díjalapja	564.550		3.564.954	
Saját értékpapírok			5.259.049	98	néh. Nachtnébel Ödön alapítványa Belétek :			10.000	
Ingatlan vagyon : intézeti székházak	840.000				betéti könyvecskében	19.041.619	83		
árverésen megvett ingatlanok	648.446		1.488.446		folyó számlákban	4.142.614	32	23.184.234	15
Tisztviselők és szolgák nyugdíj- alapjának tulajdonát képező : értékpapírok	94.600				Hitelezők			747.229	21
ingatlan	130.000		224.600		Viszleszámitolt váltók			2.222.010	
néhai Nachtnébel Ödön alapítvá- nyának értékpapírai			10.000		Magyar takarékpénztárak köz- ponti jelzálogbankjára átruhá- zott jelz. kölcsonók			366.309	06
Felszerelések	20.020				Ki nem fizetett osztalékok			680	
10% leírás	2.010		180.0		Előre befolyt kamatok			289.364	51
Hátralékos kamatok			35.853	56	Be nem fizetett betétkamat adók Előre felvett házbérek			54.907	04
					Nyereség-egyenleg : Át hozat előző évről	66.049	21	2.324	34
					1915. évi tiszta nyereség	508.127	41	574.176	62
			35.016.188	93					
								35.016.188	93

Kelt Aradon, 1915. évi december 31-én.

Heinrich Sándor, s. k.
vezérigazgató.

Földes Soma, s. k.
cégv. titkár.

Az igazgatóság :

Dr. Baross Lajos, s. k. Purgly László, s. k.
Báró Bohus Zsigmond s. k. Szalay Antal, s. k.
Gróf Breda Victor, s. k. Báró Urbán Péter, s. k.
Dr. Fábry Sándor, s. k. Vásárhelyi János, s. k.
Vásárhelyi László, s. k.
igazgatók.

A felügyelő-bizottság :

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
elnök.
Daniel Endre, s. k.
felügyelő biz. tag.
Szathmáry János, s. k.
felügyelő biz. tag.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése a huszonhatodik rendes közgyűléshez.

Tisztelt Közgyűlés !

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak 1915. évi ügykezelésére és mérlegére vonatkozólag tisztelettel jelentjük, hogy a társaság vagyonkezelését és az ügyek vezetését úgy az anyaintézetnél, mint a fiókintézeteknél az egész évben éber figyelemmel kísértük, az ezekkel összefüggő könyveléseket több ízben tüzetesen megvizsgáltuk s azt tapasztaltuk, hogy úgy az ügykezelés, mint a könyvelés mindenben a kereskedelmi törvény és az alapszabályok intézkedéseinek megfelelően történt.

Jelentjük továbbá, hogy az igazgatóság részéről elénekbe terjesztett mérleget továbbá a veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, az egyes könyvekkel összehason-

lítottuk s úgy találtuk, hogy a kiténtetett eredmény, úgy az általunk 1915. évi december hó 31-iki állapotokra vonatkozólag megejtett felvételekkel, mint az egyes naplókval és könyvekkel teljesen megegyezik s a kereskedelmi törvény idevontatkozó intézkedéseinek tökéletesen megfelel.

Ezek után a választmányának és igazgatóságának a kiténtetett 574.176 korona 62 fillér tiszta nyereség felosztását tárgyzó és az évi jelentésben foglalt javaslatához teljes egészében hozzájárulunk és a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Vég-e kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1915. évet illetőleg úgy az igazgatóságának, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1916. évi február hó 16. án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottsága :

Daniel Endre s. k.
felügyelő-biz. tag.

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
felügyelő-biz. elnök,

Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Nyomatott Özv. Dr. Kiss Pálnéknak a Makói „Független Ujság“ villamoserőre berendezett gyorsajtóján, Makón.